

[Knud Damgaard.]

forhold tages op til ny drøftelse, også gør forsøg på at placere os dér, hvor vi bør placere os som foregangsland i alle disse forhold.

Ordføreren for forslagsstillerne (Kristine Helberg): Alene den debat, der hidtil er ført, har efter min mening bekræftet nytten af, at vi har fremsat det foreliggende forslag til folketingsbeslutning.

Det forekommer mig, at det har været en af de mest nyttige ting her fra denne talerstol at få bekræftet ministerens faste vilje til ikke at åbne for en planløs indvandring, således som der har været grund til at nære ængstelse for.

Jeg er i mange henseender enig med arbejdsministeren og takker ham for den indholdsrige og interessante redegørelse. Jeg er blot bange for, at den i og for sig rigtige fremgangsmåde med nedsættelse af et udvalg under socialministeriet, der skulle finde ud af tilrettelæggelsen af analysen af en række af de problemer, der er forbundet med gæstearbejdernes indplacering i Danmark, måske kunne komme til at virke som en sendrægtig forsinkelsesmaskine i retning af den berømte udvalgs krukke, vi har som et smukt billede her lige uden for denne sal.

Jeg håber, det er hensigten med dette udvalgsarbejde, at det skal fremmes mest muligt, og at det skal modvirke det, som jeg er mest bange for af alt, nemlig at udviklingen ikke kun herhjemme, men også i udlandet på et eller andet tidspunkt pludselig skal stille os over for et problem, vi ikke er forberedt til, nemlig et problem om en pludselig masseindvandring udefra.

Der er af flere ordførere nævnt en mulighed for sæsonarbejde, og jeg vil gerne knytte nogle bemærkninger til det allerede her, fordi emnet også er blevet berørt af arbejdsministeren. Dette problem med den kortvarige sæsonindvandring er et meget alvorligt problem, hvis vi ser på det i lyset af de erfaringer, man har fra en række af de højt industrialiserede lande, der har lignende problemer med hensyn til manglende arbejdskraft, som vi har herhjemme i perioder. Det har vist sig netop især i Schweiz, hvor man har lagt an på en sæsonindvandring af arbejdere, at denne måde at tilrettelægge indvandringen på ikke har været

mulig at gennemføre, man har simpelt hen ikke rigtige muligheder for at føre tilstrækkelig kontrol på dette område. Vi har dog ikke noget ønske om på politistatsmåde at drive folk ud af landet, hvis de bliver lænere end planlagt. Det er ikke altid, det er så let at komme tilbage til det land, man har forladt for at komme hjem med mange penge, som hr. Simonsen var inde på, og det er gang på gang sådan, at gæstearbejderen ikke synes, han har nok at vende hjem med. Der kan være mange individuelle og andre årsager; en kendsgerning er det i hvert tilfælde, at overalt i Europa, hvor vi har gæstearbejdere, er der en vældig stor procentdel af gæstearbejderne, der bliver tilbage og ikke forlader landet, således som landets vise fædre egentlig havde planlagt det.

Jeg synes, det er prisværdigt, at ministeren så klart gør opmærksom på, at det udmærkede arbejde, der er blevet gjort fra en række sider i forbindelse med fremmedarbejderudvalgets indstilling, ikke helt har ført til de resultater, man egentlig havde ventet. Det gælder tolkespørgsmålet, det gælder uddannelsesspørgsmålet, boligspørgsmålet, socialspørgsmålet, altså kort og godt netop de områder, der for mig at se hænger nøje sammen med problemet om reel ligestilling, reel ligestilling i den forstand, at de handicap afhjælpes, som den fremmede, den sprogligt og samfundsmæssigt fremmede i landet, må føle sig knuget af i forholdet til sine danske kammerater, og som bevirker, at han meget nemt kommer til at høre til et egentligt proletariats af den art, der er ødelæggende ikke blot for hans eget liv og for hans egen tilværelse her i landet, men også medfører, at der opstår arbejdsmarkedsproblemer i Danmark, som vi ikke bryder os om at have.

Det, som altså piner mig meget, er spørgsmålet om, hvorvidt det arbejde, som ministeren omtaler, og som forekommer mig særdeles centralt, vil være tilstrækkelig effektivt og hurtigt til at gøre landet forberedt på en udvikling af den art, som vi har set den næsten over hele Europa. Jeg tror ikke, det er realistisk at regne med, at Danmark kan stå som en slags ø i et hav af folkevandring. Det er jo det, der er ved at ske: en folkevandring fra de mindre til de mere industrialiserede dele, ikke blot i Europa, men over hele verden. En sådan global